ഹദീസ്

ഫാത്വിമ കോയക്കുട്ടി

ധ്യാനവും സേവനവും

عَنِ ابْنِ عُمَرَ رضي الله عنه اَنَّ رَجُلًا جاءَ إلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رسُولَ اللهِ: أَيّ النّاس أحبُّ إلَى الله؟ وَايّ الأعمال أحبّ إلى الله؟ فَقال النّبي: أحبُّ الناسِ إلى اللهِ أنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ، وأحبُّ الأعمالِ إلى اللهِ عزَّ وجلَّ سُرُورٌ يدْخِلُهُ على مسلمٍ ، أوْ يكْشِفُ عنهُ كُرْبَةً ، أوْ يقْضِي عنهُ دَيْنًا، أوْ تَطْرُدُ عنهُ جُوعًا، ولأنْ أَمْشِي مع أَخٍ لي في حاجَةٍ أحبُّ إِلَيَّ من أنْ اعْتَكِفَ في هذا المسجدِ ، يعني مسجدِ المدينةِ شهرًا ، ومَنْ كفَّ غضبَهُ سترَ اللهُ عوْرَتَهُ، ومَنْ كَظَمَ غَيْظَهُ، ولَوْ شاءَ أنْ يُمْضِيَهُ أَمْضَاهُ ملأَ اللهُ قلبَهُ رَجَاءً يومَ القيامةِ ، ومَنْ مَشَى مع أَخِيهِ في حاجَةٍ حتى تتهَيَّأَ له أَثْبَتَ اللهُ قَدَمَهُ يومَ تَزُولُ الأَقْدَامِ.

അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു ഉമറി(റ)ൽനിന്ന് നിവേദനം: ഒരാൾ നബിയുടെ അടുത്ത് വന്നു ചോദിച്ചു: 'അല്ലാഹുവിന്റെ ദൂതരേ, ജനങ്ങളിൽ അല്ലാഹുവിന് ഏറ്റവും ഇഷ്ടപ്പെട്ടവൻ ആരാണ്? അല്ലാഹുവിന് ഏറ്റവും ഇഷ്ടപ്പെട്ട കർമങ്ങളേതാണ്?' നബി (സ) പറഞ്ഞു: 'ജനങ്ങളിൽ അല്ലാഹുവിന് ഏറ്റവും ഇഷ്ടപ്പെട്ടവൻ, ജനങ്ങൾക്ക് ഏറ്റവും ഉപകാരം ചെയ്യുന്നവനാണ്. ഒരു മുസ്‌ലിമിന്റെ പ്രയാസം അകറ്റിയോ കടം വീട്ടിയോ വിശപ്പിന് ശമനമേകിയോ അവന് സന്തോഷം ലഭിക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളിലേർപ്പെടലാണ് അല്ലാഹുവിന് ഏറ്റവും ഇഷ്ടമുള്ള പ്രവർത്തനം. ഒരു സഹോദരന്റെ ഏതെങ്കിലുമൊരു ആവശ്യം സാധിച്ചു കൊടുക്കാൻ അവനോടൊപ്പം സഞ്ചരിക്കുന്നത് ഈ (മദീനയിലെ) പള്ളിയിൽ ഒരു മാസം ഇഅ്തികാഫ് ഇരിക്കുന്നതിനേക്കാൾ എനിക്ക് ഇഷ്ടപ്പെട്ടതാണ്. ഒരാൾ തന്റെ കോപത്തെ അടക്കിനിർത്തിയാൽ അല്ലാഹു അയാളുടെ ന്യൂനതകൾ മറച്ചുവെക്കും. ആശിച്ചത് നടപ്പാക്കാനുള്ള ശേഷിയുണ്ടായിട്ടും തന്റെ വിദ്വേഷം കടിച്ചമർത്തിയവന്റെ ഹൃദയത്തിൽ അന്ത്യനാളിൽ അല്ലാഹു പ്രതീക്ഷകൾ നിറക്കും. തന്റെ സഹോദരന്റെ കൂടെ നടന്ന് അവന്റെ ആവശ്യം നിറവേറ്റിക്കൊടുത്ത ആളുടെ പാദങ്ങൾ, എല്ലാ പാദങ്ങളും വഴുതുന്ന നാളിൽ അല്ലാഹു ഉറപ്പിച്ചുനിർത്തും' (ത്വബറാനി:13646).

ജനസേവനത്തിന്റെ മഹത്വം എത്ര വലുതാണ് എന്ന് മനസ്സിലാക്കിത്തരുന്ന പ്രസിദ്ധ ഹദീസാണിത്. പള്ളിയിൽ ഇഅ്തികാഫ് ഇരുന്ന ഇബ്നു അബ്ബാസ് പ്രയാസപ്പെടുന്ന ഒരു വ്യക്തിയെ കാണുകയുണ്ടായി. അദ്ദേഹത്തോട് കാര്യം അന്വേഷിച്ചപ്പോൾ തന്റെ കടബാധ്യതയുടെ പേരിലാണ് പ്രയാസമെന്ന് അറിയുകയും അയാളുടെ ബാധ്യത വീട്ടാൻ ഇബ്നു അബ്ബാസ് ഇഅ്തികാഫിനിടയിൽ പള്ളിയിൽനിന്ന് പുറത്തു പോവുകയും ചെയ്തു. കാരണം ആരാഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു; റസൂൽ പറഞ്ഞതായി ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്, ആരെങ്കിലും തന്റെ സഹോദരന്റെ ആവശ്യം നിർവഹിച്ചു കൊടുക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ഇറങ്ങിപ്പുറപ്പെടുകയും ആ ആവശ്യം നിർവഹിക്കുകയും ചെയ്താൽ അത് പത്തു വർഷം ഇഅ്തികാഫ് ഇരിക്കുന്നതിനേക്കാൾ അവന് ഉത്തമമാണ്. ജനസേവനത്തിനുള്ള വലിയ പ്രോത്സാഹനമാണിത്.

അബൂഹുറയ്റ(റ)യിൽനിന്ന് നിവേദനം ചെയ്യുന്ന മറ്റൊരു ഹദീസിൽ ഇപ്രകാരം കാണാം: നബി (സ) പറഞ്ഞു:

‘ഒരുവൻ ഒരു സത്യവിശ്വാസിയുടെ ഭൗതികക്ലേശം ദൂരീകരിച്ചുകൊടുത്താൽ അന്ത്യദിനത്തിൽ അവന്റെ ക്ലേശം അല്ലാഹു ദൂരീകരിക്കും. ഒരാൾ പ്രയാസപ്പെടുന്നവന് ആശ്വാസം നൽകിയാൽ, അല്ലാഹു ഇഹത്തിലും പരത്തിലും അവന്റെ പ്രയാസങ്ങൾ ലഘൂകരിക്കും’ (മുസ്‌ലിം).

സമൂഹത്തിൽ ക്ലേശവും ബുദ്ധിമുട്ടും അനുഭവിക്കുന്നവർക്ക് ആശ്വാസമേകുക ഏതൊരു സത്യവിശ്വാസിയുടെയും സാമൂഹിക ബാധ്യതയാണ്. അന്ത്യനാളിൽ അല്ലാഹുവിന്റെ കനിവും കാരുണ്യവും ലഭിക്കാൻ അർഹനാക്കുന്ന പ്രവൃത്തിയാണത്. സ്വാർഥതാൽപര്യങ്ങളും മാനസികചാപല്യങ്ങളും സൃഷ്ടികളെ സേവിക്കുക എന്ന നൈസർഗിക ഗുണത്തെ കീഴ്പ്പെടുത്തുമ്പോൾ മനുഷ്യൻ ക്രൂരനും അക്രമിയുമായി മാറുന്നു. അല്ലാഹുവിനോടുള്ള തഖ്‌വ സൃഷ്ടികളോടുള്ള സ്നേഹവും കാരുണ്യവും സഹാനുഭൂതിയും ഗുണകാംക്ഷയുമായി പെയ്തിറങ്ങുക കൂടി വേണം.

ആത്മാർഥതയിലും സ്നേഹത്തിലും അധിഷ്ഠിതവും സ്വാർഥലക്ഷ്യങ്ങളിൽനിന്ന് മുക്തവുമായ സേവനം, പരലോകത്ത് സങ്കൽപിക്കാനാവാത്ത പ്രതിഫലം നേടിത്തരുമെന്നാണ് ഹദീസുകൾ നമ്മെ പഠിപ്പിക്കുന്നത്. പ്രകൃതിദുരന്തങ്ങൾ, സാമ്പത്തിക പരാധീനതകൾ, പട്ടിണി, ദാരിദ്ര്യം, ശാരീരിക അവശതകൾ, വിദ്യാഭ്യാസ പ്രശ്നങ്ങൾ, പീഡനം, ശുദ്ധജലം ലഭ്യമാവാതിരിക്കൽ, പകർച്ചവ്യാധിയുടെ വ്യാപനം തുടങ്ങി പല വിധത്തിലുള്ള പ്രയാസങ്ങൾ മനുഷ്യൻ അനുഭവിക്കാറുണ്ട്. അത്തരം പരീക്ഷണ ഘട്ടങ്ങളിൽ പ്രയാസമനുഭവിക്കുന്നവർക്ക് അത്താണിയാകാൻ സത്യവിശ്വാസി എപ്പോഴും ഒരുക്കമായിരിക്കണം.

അശരണരെയും ആലംബഹീനരെയും ആശ്വസിപ്പിക്കുകയും സഹായിക്കുകയും ചെയ്യുക എന്നത്, മൂകതയും ഭയവും തളംകെട്ടി നിൽക്കുന്ന വിചാരണാവേളയിലെ അനിർവചനീയമായ ക്ലേശങ്ങൾ അകറ്റപ്പെടാനും ഇഹപര ജീവിതത്തിലെ ദുരിതങ്ങളിൽനിന്ന് ആശ്വാസം ലഭിക്കാനും സഹായകമാവുമെന്ന നബിവചനം ജനസേവനരംഗത്തുള്ളവർക്ക് വലിയ പ്രചോദനമാണ്.

പ്രവാചകന്റെ ജനസേവന മാതൃകയും അതിന് ഇസ്‌ലാം നൽകുന്ന പ്രാധാന്യവും പ്രോത്സാഹനവും, അപരന്റെ കഷ്ടപ്പാടുകൾ കാണാനോ ദീനരോദനങ്ങൾ കേൾക്കാനോ കണ്ണുനീരൊപ്പാനോ ശ്രമിക്കാത്തവരെ അൽപം പോലും പ്രചോദിപ്പിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ അവർ തങ്ങളുടെ ഈമാനിന്റെ നിജഃസ്ഥിതി പരിശോധനാവിധേയമാക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അവശവിഭാഗങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കാനുള്ള സംരംഭങ്ങൾക്ക് ശാരീരികമോ സാമ്പത്തികമോ മാനസികമോ ആയ പിന്തുണ നൽകാൻ നാം തയാറാകാത്ത പക്ഷം അന്ത്യനാളിൽ നാം എത്തിപ്പെടുന്ന ദുരിതക്കയത്തിൽനിന്ന് നമ്മെ കരകയറ്റാൻ ആരും ഉണ്ടാവില്ല. ●

Vol. No: 77 Issue No. 02 Printed (at Roshini Press, Madhyamam Complex, Calicut-673012, Kerala) and published by M.K. Muhammad Ali on behalf of Islamic Service Trust Kerala Kozhikode-12, Phone: 0495 - 2730744, E-mail: editorprabodhanam@gmail.com - Editor: T.K. Ubaid